

Idrott och hälsa

– en kvalitetsgranskning i grundskolans
årskurs 7–9

Uppdrag, syfte och frågeställningar

- Regeringsuppdrag ingår i samling för daglig rörelse
- Kvalitetsgranskning som redovisades den 12/6
- Syftet med granskningen är att granska om elever i grundskolans årskurser 7-9 får en undervisning i ämnet idrott och hälsa av god kvalitet
- Ämnesgranskning i åk 7-9 med två övergripande frågeställningar:
  1. I vilken utsträckning undervisningen i idrott och hälsa planeras och bedrivs utifrån kursplanen?
  2. I vilken utsträckning undervisningen i idrott och hälsa genomförs med allmändidaktiska kvaliteter?

Granskningens genomförande

- Övergripande enkät till 100 skolor, lärare och elever i åk 9 fick svara
- Knappt 7000 elever och drygt 200 lärare svarade
- Skolbesök i 22 grundskolor med observationer, intervjuer, dokumentstudier
- 100 lektioner har observerats
- 65 årskursvisa gruppintervjuer med elever i åk 7-9
- Cirka 50 enskilda intervjuer med lärare
- 22 gruppintervjuer med lärare och 22 intervjuer med rektor
- Dokumentstudier av lärares planeringar och systematiskt kvalitetsarbete

Granskningens centrala iakttagelser

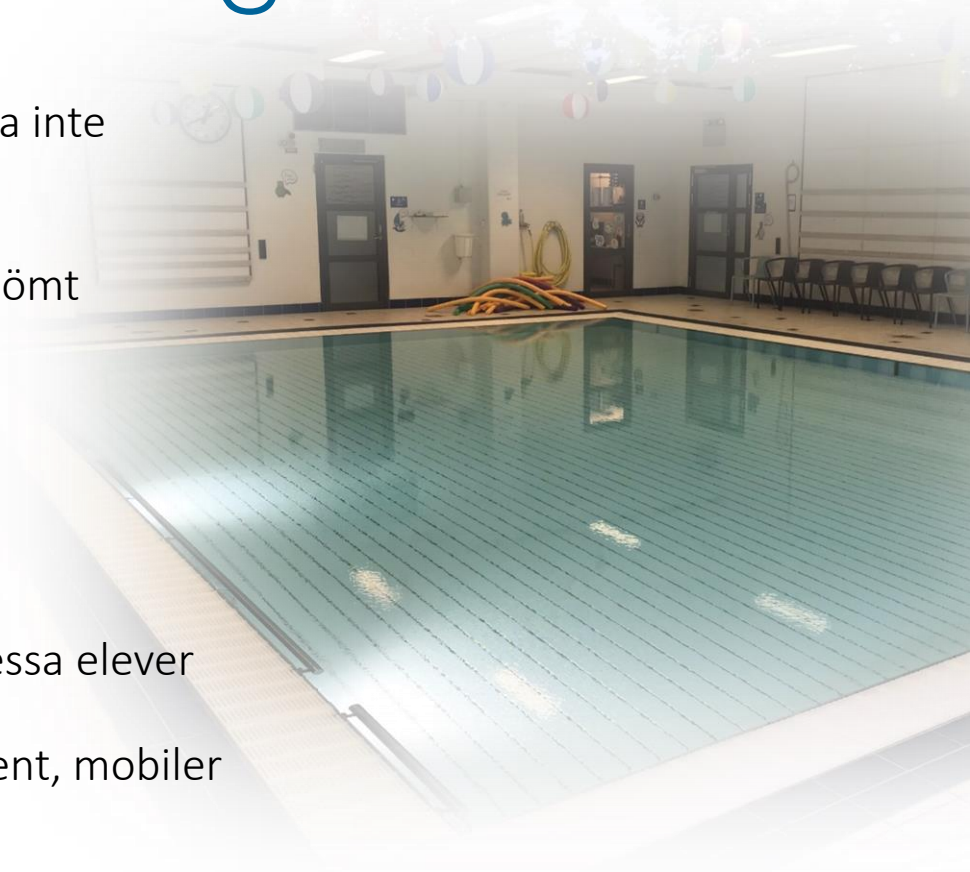
- Alla elever deltar inte regelbundet
- Fokus är fysisk aktivitet och bollspel
- Tävlingsmoment ger elever olikvärdiga förutsättningar
- Både trygga och otrygga situationer
- Flickor och pojkar upplever ämnet olika
- Tydligt ledarskap, men reflekterande samtal saknas

Alla elever deltar inte regelbundet

- Observationer visar att en femtedel av eleverna inte deltar regelbundet i undervisningen
- Heterogen grupp elever (sjuka, ströfrånvaro, glömt kläder), något större andel pojkar
- Lärandemiljön hämmar deltagande i vissa fall
- Regler som hindrar elever från att delta
- Finns inte alltid någon planerad aktivitet för dessa elever
- Promenad, biträda läraren, deltar i vissa moment, mobiler

Fokus är fysisk aktivitet och bollspel

- Kunskapsområdet rörelse dominerar stort
- Anpassat till elever som idrottar på fritiden
- Bollspel och bollekar får stort utrymme, så även styrka och kondition
- Området friluftsliv får litet utrymme, så även hälsa och livsstil
- Dans och rörelse till musik genomförs ofta med god kvalitet
- Orientering genomförs med progression (från det kända till det okända)

Tävlingsmoment ger olikvärdiga förutsättningar

- Vanligt med tävlingsmoment i undervisningen
- Stafetter, lekar och traditionella lagbollspel
- Inte sällan med fokus på att vinna
- Fysisk status exponerad – olikvärdiga förutsättningar – gruppen polariseras
- Vinnare utses – förlorare blir synliga
- Tempo ökar, så även antalet taskiga kommentarer, elever drar sig undan
- Uppdelning av lag skapar ibland problem för lärare och elever

Trygga och otrygga situationer

- De flesta elever svarar i enkät att lärandemiljön är trygg
- Otrygghet oftare kopplad till undervisningen än till omklädningsrum
- Verbala och fysiska kontroverser ökar vid inslag av tävlings-, match, lek
- Bättre klimat vid dans, kondition, styrka, teknik, friluftsliv, teori etc
- Samma övning, samma svårighet för alla elever leder till att vissa drar sig undan och känner obehag
- Flickor och pojkar skattar tryggheten olika

Flickor och pojkar upplever ämnet olika

- En lägre andel flickor än pojkar anser att de får återkoppling
- Fler flickor än pojkar tycker att de blir störda av andra elever
- Fler flickor än pojkar som svarar att de inte vet vad som krävs för de olika betygen
- En större andel flickor upplever att flickor och pojkar inte får lika stort utrymme

Tydligt ledarskap, men reflekterande samtal saknas

- Lektionerna är tydligt strukturerade, ofta ett högt tempo, lite svinn
- Studiero i undervisningen
- Inledning, uppvärmning, huvudaktivitet, avslutning
- Lärare ger klara instruktioner men bryter sällan aktivitet
- Elever ges litet inflytande över undervisningen
- Eleverna får sällan diskutera och reflektera över sina arbetsinsatser och sitt lärande
- Svag koppling till ämnets syfte

Undervisning som **främjar lärande**

- Planering som är långsiktig och omfattar längre perioder
– tydliga pedagogiska planeringar för både lärare och elever
- Innehållslig bredd inom särskilt rörelseområdet
– finns goda exempel på dans, men även i bollspel, våga anpassa, våga bryta, våga testa nytt
- Fokus på lärandeprocessen, nya grepp på undervisningen, exempelvis interaktiva hjälpmedel, att filma för att kunna diskutera och reflektera
- Ett kunskapsämne bland andra kan bidra till jämställdhet – kunskapskraven återspeglas tydligare i undervisningen, kan leda till en mer likvärdig bedömning.
- Tydlig ledarskap – hög andel legitimerade, god struktur på lektionerna, studieron utmärker sig i ämnet (i jämförelse till andra ämnen)

Tack

